

Elämä talven kanssa

Minulta on usein kysytty, miksi päädyin omavaraissuunnitelmieni kanssa Suomeen. Lämpimämmissä maissa olisi monien mielestä helpompaa toteuttaa elämää luonnon parissa. Paikanvalintani tärkein syy oli se, että halusin palata lapsuuteni tuttuun kulttuuri- ja luontoympäristöön ja kaipasin tilaa ympärilleni.

Pitkästä talvesta on monessa asiassa pikemmin hyötyä kuin haittaa. Jakelen tässä kaikenlaista pikkukokemusta siitä, miten talvella asioita voi järjestää edullisesti. Tällöin siitä voi tulla sellainen vuodenjakso, jolloin mieli ja keho ensin lepäävät ja sitten alkavat virkistyä vastaanottamaan kevään.

Polkujen lanaus

Autottomassa taloudessa emme tarvitse lingottua pihaa. Lumenluonti muistuttaa paikoittain hölmöläisten hommaa. Kasoja siirrellään paikasta toiseen ja takaisin. Kinoksen kasvaessa kolaaminen muuttuu raskaammaksi. Toisaalta vain hankeen tallattu kinttupolku voi olla huono ratkaisu siellä, missä joudumme kulkemaan säännöllisesti. Lumipyryn jälkeen polku on hävinnyt ja uuden tekeminen alkaa kahlaamalla.

Me lanaamme polut kolalla, jota käännetään pystyasentoon kaapimaan lumen pintaa. Tallaaminen ja toistuva lanaaminen rakentaa tiiviin pinnan ilman suurempaa hikoilua. Loppupalvella kävellään puoli metriä maanpinnan yläpuolella. Kun kevät sulattaa lumen se tapahtuu ylhäältäpäin ja laskeudumme taas kohti multaa. Tärkeä tekijä menetelmän onnistumiselle on, että polkuja lanataan aina samasta kohdasta. Merkkikepit auttavat pyryn jälkeen pysymään samassa lanausurassa. Keväälläkin pitää lanata eikä odotella että pinta muuttuu sohjoiseksi. Tiivistetty lumi sulaa hitaasti, jolloin polkumme on vielä olemassa kun ympärillä olevat sulamisvedet ovat jo imeytyneet maahan. Säästymme tällä tavalla loskakeleistä.

Polttopuiden käsittely

Syksyllä haen ihmisvetoisella ravikärrylläni metsässä esikuivatut puut ja varastoin niitä halkoliiterin välittömään läheisyyteen. Sahaan ja pilkon polttopuita halkoliiterissä talven aikana. Lastuille ja sahapuruille löytyy aina käyttöä. Puiden kuorimisesta syntyvällä kuorella reunustan kasvimaata pitääkseni rikkaruohot loitolla. Sahapurua voi käyttää kuivikkeena huusissa tai kerätä talteen, mikäli halua eristää esimerkiksi lattian.

Polttopuunteko on minusta talvella mukava aloittaa heti aamulla vähäksi aikaa, koska keho lämpenee ja karkottaa viluisen olon koko päiväksi. Jaksotan työn sillä tavalla, että sahaan puita leudoimmalla kelillä ja pilkon puita kovemmilla pakkasilla, jolloin ne kilahtavat halki jo vähäisemmästä kirveeniskusta. Sitä vastoin sahaaminen on helpompaa suvisäällä, koska terä tarttuu hyvin puuhun.

Talon lämmittäminen

Kannan talon sisään polttopuita mieluummin leudolla säällä. Ei tule turhan kylmää tavaraa sisään, eikä siihen tiivisty huoneen lämpimän ilman kosteus. Kylmät halot

saattavat muuttua lämpimässä huoneessa aivan märiksi. Sisään tuodut puut on hyvä polttaa joko heti tai antaa niiden olla pari päivää.

Uuniin on hyvää ladata uusia puita jo silloin kuin siinä on vielä jälkilämpöä tallessa. Puu palaa puhtaammin ja paremmin tosikuivana. Hyötysuhteen kannalta on parempi polttaa useammin pienempiä pesällisiä kuin harvakseltaan jättiannoksia. En menisi kuitenkaan polttamaan vajaita pesällisiä, koska silloin tulipesään ei muodostu riittävän korkeaa lämpötilaa puhtaalle palamiselle. Halkaisemattomat pyöreät puut palavat leivinuunissa usein kituen eivätkä tuota kunnan kuumuutta. Palaminen paranee silloin kun osa puista on halkaistu.

Talvella on muutenkin muistettava, ettei lämmitä kylmää uunia liian rajusti. Ja mistä Suomen miljoonat rikkivääntyneet arinat oikein tulevat? Silloin on yleensä unohtunut tuhkanpoisto tuhkalaatikosta. Arina kuumenee liikaa, jos se ei saa alhaalta ottoilman mukana viilennystä. Muutenkin liiallinen tuhkamäärä tulipesässä haittaa palamista.

Talonperustan lumettaminen

Olen lukenut joskus, että tutkimukset eivät ole tuoneet selvyyttä siihen, onko kivijalan lumettamisesta talvella hyötyä. En ole sitä tutkimusta tarvinnut päätöksessäni käyttää lumen eristysvoimaa omaan taloomme. Ainakin meidän talossamme lumettamisen vaikutus tuntuu.

Olen kuullut, että jotkut lumettavat vielä korkeammalle osaa hirsiseinäkin. Uskon, että se ei tuo ylimääräisiä kosteusongelmia. Seinän ja lumen väliin muodostuu pian ilmarako, joten silta kosteuden siirtymiselle katkeaa. En ole sitä kuitenkaan kunnolla kokeilut ja odotan kiinnostuksella toisten ihmisten kokemuksia asiasta. Kuulemma tällaisessa tuvassa tarkenee minimimäärällä puita talven yli.

Näillä pienillä konsteilla kertyy talven mittaan tuntuvaa säästöä työajassa ja tarvittavien polttopuiden määrissä. Minuakin ärsyttää välillä oma ”säästö” -sanan runsas käyttö. Pienen miettimistauon jälkeen päädyn kuitenkin toteamukseen, että sääntillinen taloudenpito vapauttaa aikaa muihin harrastuksiin. Hutiloinnista ja väliaikaisratkaisuista maksetaan pidemmällä aikavälillä aina isompi hinta kuin hutiloinnin hetkenä luulemme säästävämme. Nauttikaa talvisesta loikoilusta, unohtakaa masennus – kesällä saatamme kaivata talven pysähtynyttä tunnelmaa!

Lasse Nordlund

Perässä näkyy

Kumman tien valitsisin

